

Els Condicionants Socials de la Salut

La Salut no és només l'absència de malaltia. Una persona amb diabetis o amb hipertensió, pot sentir-se i estar sana, d'acord amb el concepte de benestar que tingui i de la qualitat de vida que percebi. De fet, darrerament estem sentint que hi ha persones amb coronavirus positiu sense cap símptoma, estan sanes. Per cert, són persones amb covid positiu, no covids positius. *Per Dra. Montserrat Rodó, infermera, professora de l'EUIT, Escola Universitària d'Infermeria i Teràpia ocupacional de Terrassa (UAB) i col·laboradora de l'entitat sancugatenca Edbuilding.org*

Ara bé, un grup de persones pot no estar sana perquè no disposa de calefacció quan fa fred, tot i no estar malaltes. Però sí que estan més a prop de viure amb malaltia o de fer-ho amb pitjor salut, tenen més risc d'emmalaltir que aquelles persones que sí que tenen serveis com la calefacció.

L'Organització Mundial de la Salut l'any 1946 va definir la Salut com l'estat complet i equilibrat de benestar físic, mental i social. Posava èmfasi en un context ampli: es tracta de poder satisfer les necessitats sanitàries, afectives, socials i culturals, entre d'altres, de l'individu i també de la família. L'any 1948 les Nacions Unides enuncien la Declaració Universal de Drets Humans. Entre els seus articles hi ha el del dret a la salut i el benestar: l'alimentació, l'habitatge, l'assistència mèdica, els serveis socials, i la protecció social davant de situacions de vulnerabilitat (malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa, maternitat i infantesa). El 1978 es va reunir a Alma-Ata la Conferència Internacional sobre l'Atenció Primària de salut. Van acordar que era urgent que els governs protegissin i promoguessin la salut de tots els pobles. Era prioritària la intervenció dels sectors socials i econòmics per protegir el benestar i la qualitat de vida de les persones. L'OMS, les Nacions Unides i Alma-Ata van posar damunt la taula l'acció política i la influència de factors que condicionen la salut però que són socials. Es calcula que un 80% d'aquestes condicions de

Foto: inezdelprado.com

“Els factors que condicionen la salut no són només sanitaris, sinó socials i econòmics i, avui dia, són ben vius”

vida estan fora de la salut: la família, l'alimentació, l'aigua, la higiene i el vestit, l'activitat física, l'educació, l'habitatge, la feina, l'entorn social i de suport, l'accés als béns i els serveis sanitaris. Aquestes són les dimensions socials que fan que una persona o una comunitat tinguin més o menys risc d'emmalaltir, de superar els eventuais problemes de salut o de tenir més o menys qualitat de vida davant dels diferents escenaris que les persones vivim. Avui dia hi ha evidents desigualtats

socials que perjudiquen les persones més vulnerables, aquelles que viuen per diferents raons i múltiples, en condicionants socials malmesos. Cada cop és més evident que les persones en situació social més desfavorable són atacades amb més força per la crisi de recursos actual: persones amb feines precàries, migrades, gent gran, habitatges incompatibles amb un confinament, infants/famílies dins l'escletxa digital i moltes altres condicions de risc. És molt necessari disposar de fàrmacs preventius o curatius. Però, és ineludible la nostra responsabilitat de respectar i fer respectar a tots els nivells les accions i les polítiques que protegeixin els condicionants socials de la salut que, vulguem o no, ens protegeixen a tots i a totes, i que ja estaven aquí abans de la covid. ■